

Gombamérgezési események vizsgálati tapasztalatai 2024-ben



Baróti Anasztázia

Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal,
Mikrobiológiai Nemzeti Referencia Laboratórium

2025.04.03.

Trónok harca helyett a túlélés harca folyik

Gombamérgezés veszélye

Gombaszakellenőrök

Megbetegedett
emberek

Rendőrség

Tudatos
gombafogyasztók

Orvosok
Nébih



1953-as év megdöbbentő
adatai (**3000**
gombamérgezés, melyből
300 halálos kimenetelű)
vezettek el oda, hogy
megalkották a 8200-7/1954
Eü. M számú rendeletet

-**62/2003 (X.27) ESZCSM rendelet**
(Az élelmiszer eredetű megbetegedések esetén
követendő eljárásról)

-többszöri módosítás után ma a
107/2011(XI. 10.) VM rendelet
(az étkezési célra forgalomba kerülő vadon
termett gombák gyűjtéséről, feldolgozásáról,
forgalomba hozataláról)

- Gombaszakellenőri
hálózat működése
- Biztonságos
gomba fogyasztás

Az élelmiszerlánc
biztonságos*
(monitoring ellenőrzések:
alapanyagok, késztermékek
folyamatos ellenőrzése)

Magánháztartásbeli
gombamérgezések

-Nem lehet jogszabályhoz kötni a magán
háztartásokat (Nébih nem jogosult)
-Ismeretterjesztés, oktatás az egyedüli
kommunikációs eszköz

A Nébih gombalabor feladatai:

- Gombatartalmú élelmiszerek vizsgálata éves monitoring terv alapján az ország egész területén, szűrőpróba szerű ellenőrzés, közérdekű bejelentés esetleges probléma esetén
- Ismeretterjesztés, előadások tartása
- Igazságügyi felkérések, rendőrségi esetek kivizsgálásának segítése
- És a legfontosabb feladat: **gombamérgezések kivizsgálása**

Jogi háttérrel adó törvények, rendeletek

A gombagyűjtés jogi háttere:

2009. évi XXXVII. (37.) törvény

- 61/2017. (XII. 21.) FM rendelet
- 24/2012. (II. 19.) VM rendelet

1996. évi LIII. (53.) törvény

- 13/2001. (V. 9.) KöM rendelet

A gombaárusítás jogi háttere:

2005. évi CLXIV. (164.) törvény

- 210/2009. (IX. 29.) Korm. Rendelet
- 55/2009. (III. 13.) Korm. Rendelet
- 59/1999. (XI. 26.) EüM rendelet
- 52/2010. (IV. 30.) FVM rendelet

A gombaszakellenőri tevékenység jogi háttere:

2008. Évi XLVI. (46.) törvény

- 107/2011. (XI. 10.) VM rendelet

IV. Eljárás gombamérgezés esetén:

- 62/2003. (X. 27.) ESZCSM rendelet

V. Gombamérgezés esetén szakvélemény adására kizárólagosan feljogosított szerv:

- 282/2007. (X.26.) Korm. rendelet

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról

Az erdőről, az erdő védelméről és az erdőgazdálkodásról szóló 2009. évi XXXVII. Törv. végrehajtásáról
A föld alatti gombák gyűjtéséről

A természet védelméről

A védett és a fokozottan védett növény- és állatfajokról, a fokozottan védett barlangok köréről, valamint az Európai Közösségben természetvédelmi szempontból jelentős növény- és állatfajok közzétételéről

A kereskedelemről

A kereskedelmi tevékenységek végzésének feltételeiről
A vásárokról, a piacokról, és a bevásárlóközpontokról
A vásári, piaci és vásárcsarnoki árusítás közegészségügyi szabályairól
A kistermelői élelmiszer-termelés, -előállítás és -értékesítés feltételeiről

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletről

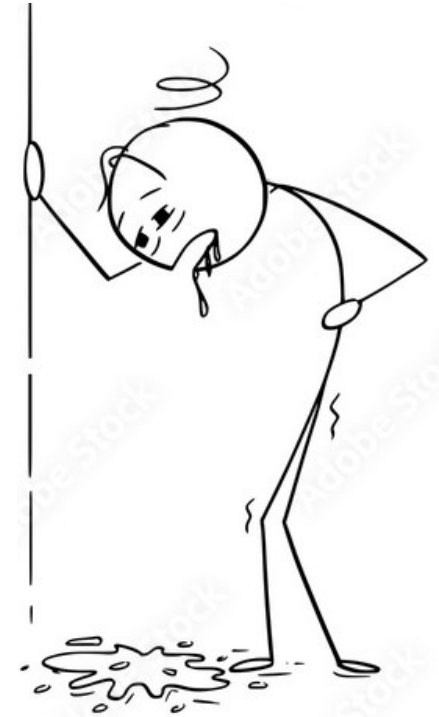
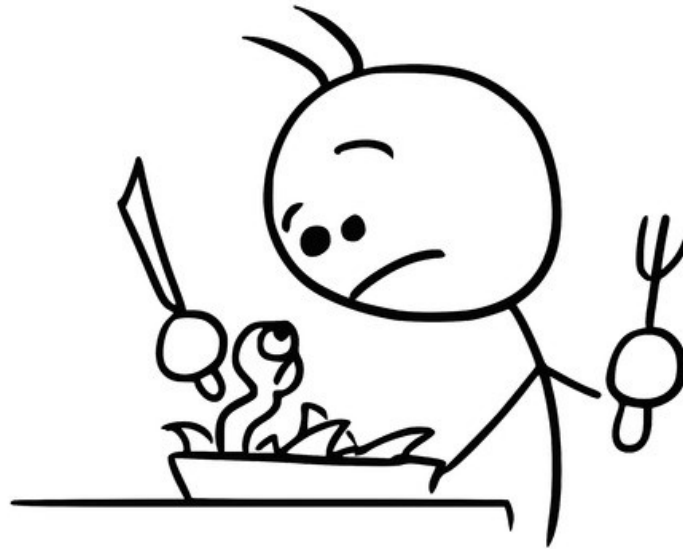
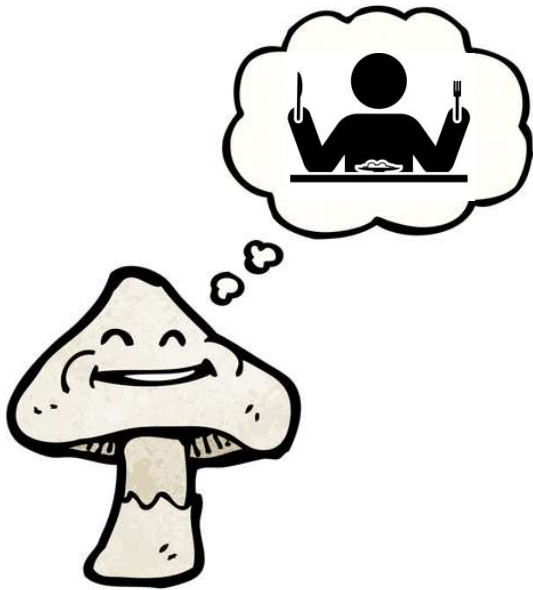
Az étkezési célra forgalomba kerülő vadon termett gombák gyűjtéséről, feldolgozásáról, forgalomba hozataláról

Az élelmiszer eredetű megbetegedések esetén követendő eljárásról

A szakterületek ágazati követelményeiért felelős szervek kijelöléséről, valamint a meghatározott szakkérdésben kizárólagosan eljáró és egyes szakterületen szakvéleményt adó szervekről

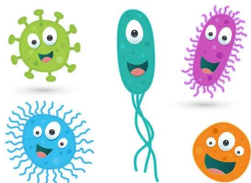
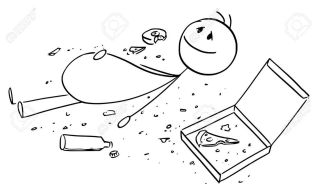


Gombamérgezési esetek kivizsgálása



***2022. október 20-tól hatályos
munkarend a Nébih gombavizsgálati
laboratóriumában:***

- **Nincs ügyelet**
- **Munkanapokon és munkaidőben van vizsgálat**
- **Mintafogadás a porta nyitvatartási idejében**
- **ELISA vizsgálatot 5 ügyeletes kórházra rendelték ki**



A gombafogyasztás veszélyei

- Egyik leggyakoribb veszélyforrás a **mértéktelen gombafogyasztás**, a gombasejtfal kitin anyaga nem emészthető, érzékenyebb gyomornak megárthat.
- A ehető, de ehetetlen állapotban **lévő romlott , helytelenül tárolt** gomba vagy gombás étel, ami megbetegedést okoz, valójában étel-, és nem gombamérgezés!
- Nyers gomba okozta megbetegedésnél a kiváltó ok a hőkezelés elmaradása. Vannak nyersen mérgező fajok, amelyek hőlabilis méreganyagokat tartalmaznak, kellő konyhatechnológiai előkészítéssel ezek elbomlanak.
- **A nyers gomba fogyasztását kerüljük!**
- **Előfordulnak egyéni érzékenységen alapuló mérgezések**
- **Képzelt gombamérgezés:** a mérgező gombától való túlzott félelem képes pszichikai úton vezet a tünetek megjelenéséhez. (nyugtalanág, szapora szívverés, nyálazás, hányás, hasmenés..)

A mérgezés létrejöttének feltételei

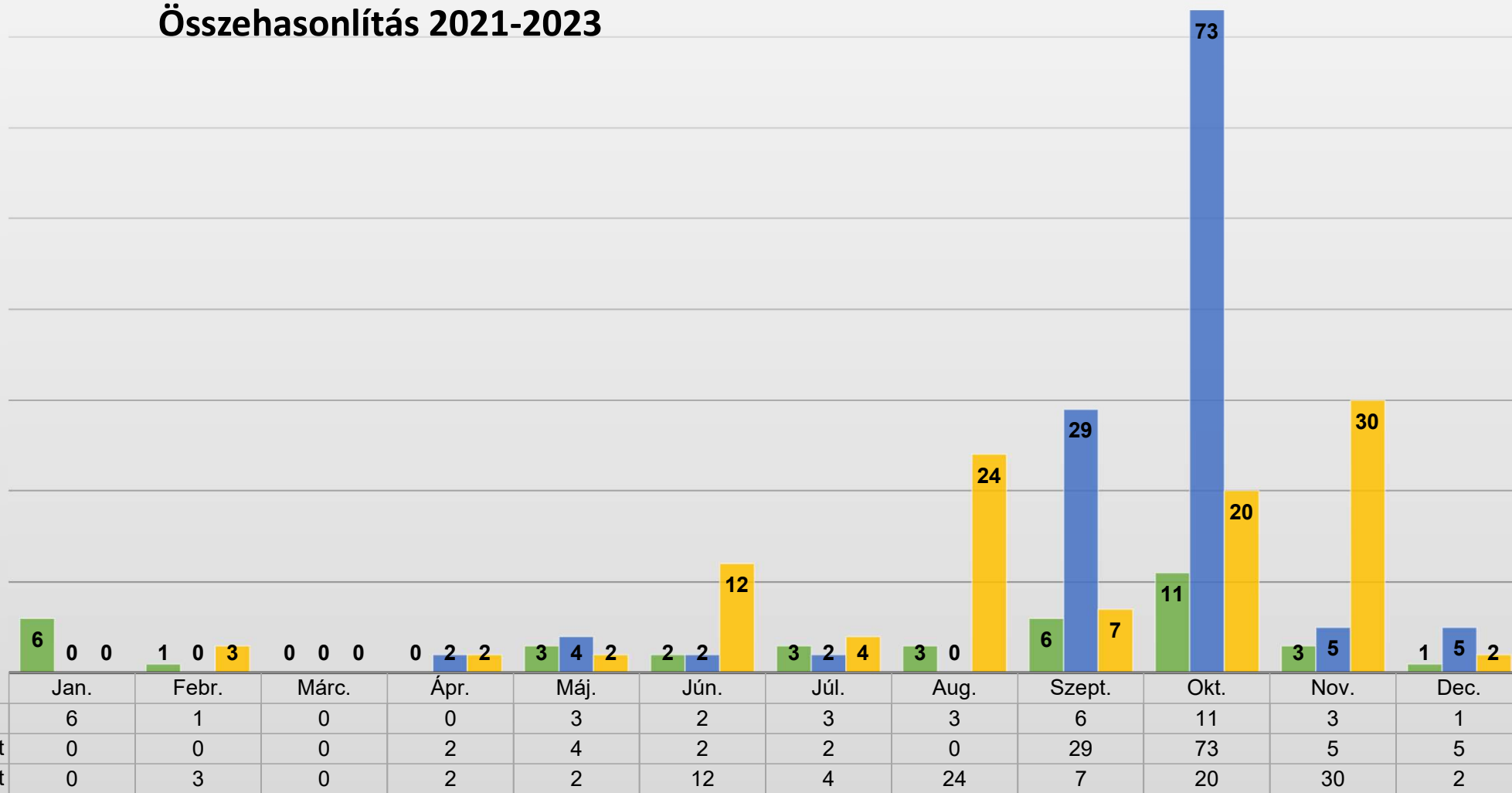
Valódi gombamérgezés (micetizmus) :

- A táplálékként elfogyasztott mérgező nagygombák okozta mérgezés. A **toxin tartalmú**, egyépként egészséges termőtest fogyasztása után lép fel. Súlyossága arányban van az elfogyasztott gomba mennyiségével. A különböző hatóanyagok más-más jellegzetes tünet-együttest idéznek elő.

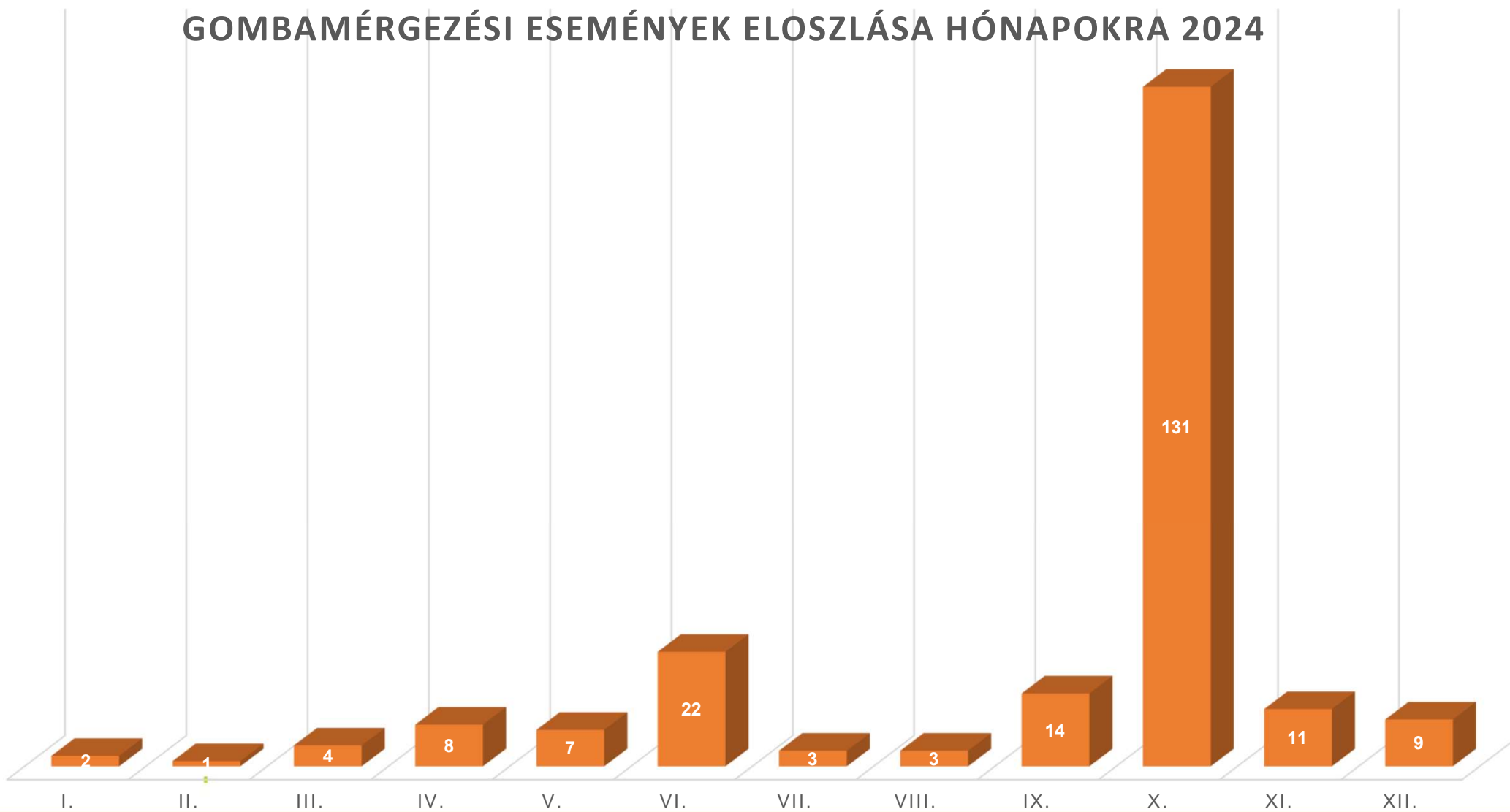
Feltételei, befolyásoló tényezői:

- A méreganyag mennyisége és a mérgezés súlyossága
- A méreganyag méregerőssége
- A méreganyag fizikai, kémiai tulajdonsága
- A méreganyag eredete, frissessége, adagolási formája
- A mérgezett személy aktuális fizikai állapota, a szervezet egyéni reakciója, fogékonysága
- Az eltelt idő az elfogyasztástól az észlelésig

Gombamérgezési események eloszlása hónapokra Összehasonlítás 2021-2023



GOMBAMÉRGEZÉSI ESEMÉNYEK ELOSZLÁSA HÓNAPOKRA 2024



215 eset

309 érintett
személy+2
kutya

Halálozás: >10

182

Tünetes eset

(valódi és nem valódi gombamérgezés)

264 érintett
személy+2
kutya

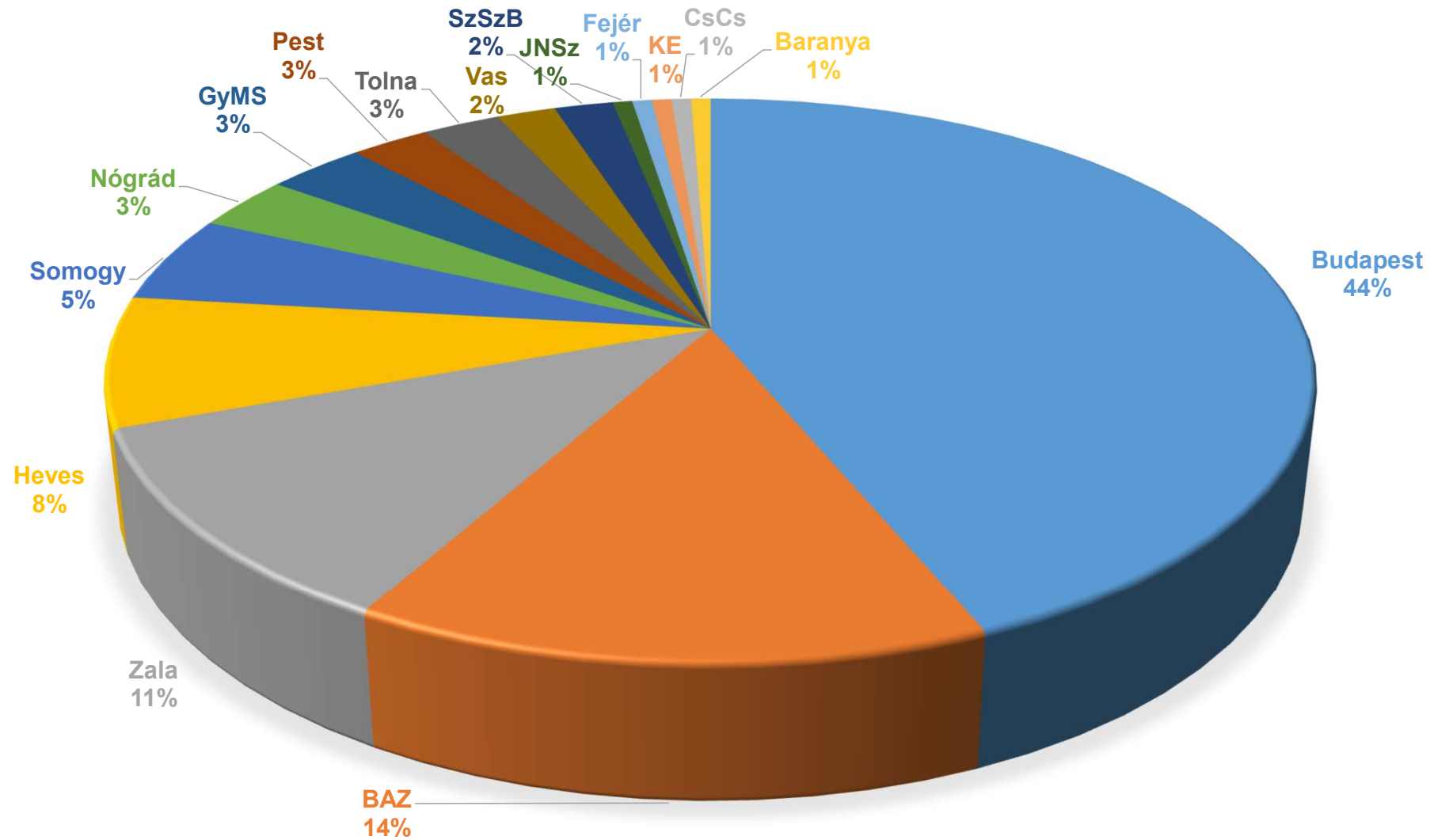
33

Tünetmentes eset

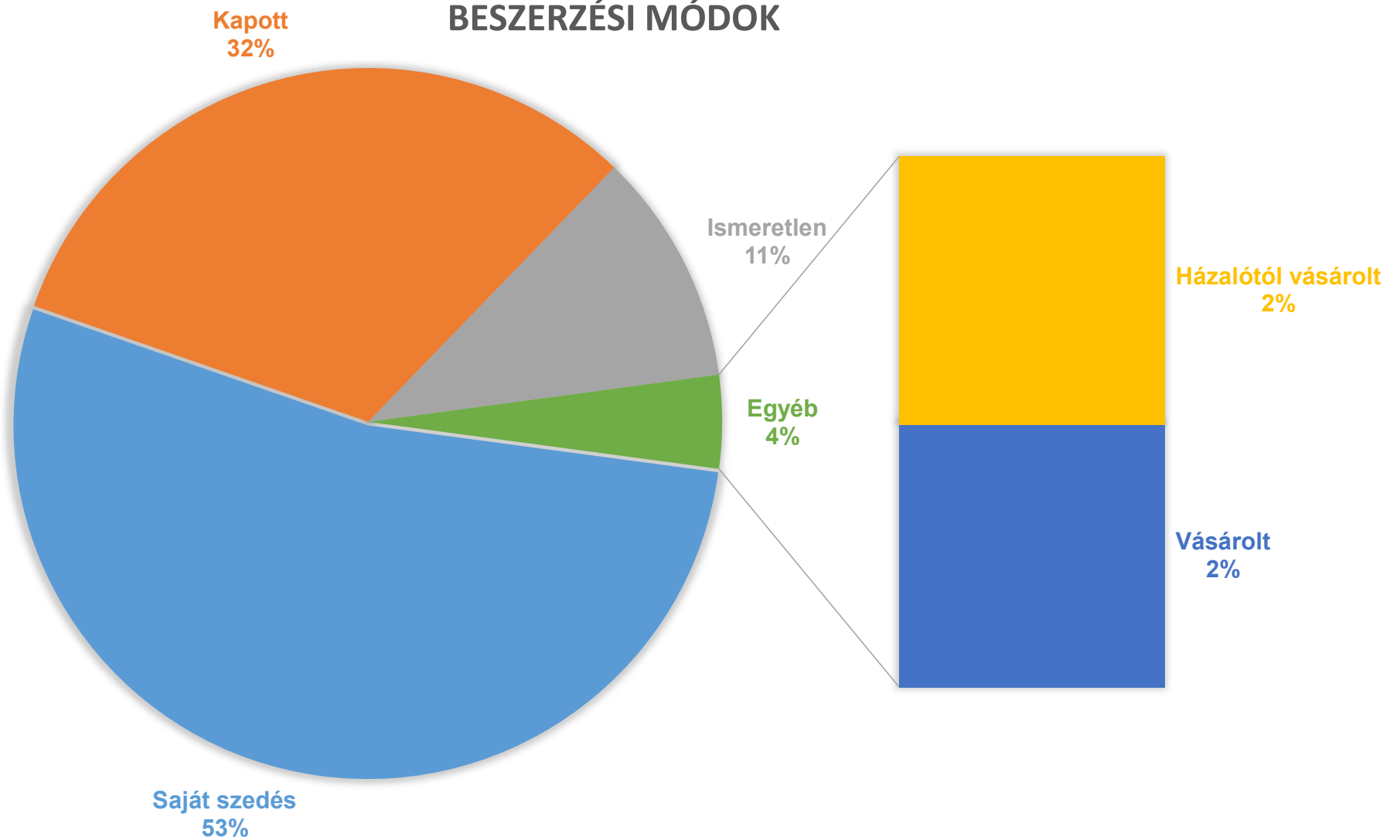
(kisgyermek által nyers gombafogyasztás **gyanúja**,
mérgező gomba elfogyasztásától való **félelem**)

45 érintett
személy

GOMBAMÉRGEZÉSEK TERÜLETI ELOSZLÁSA 2024

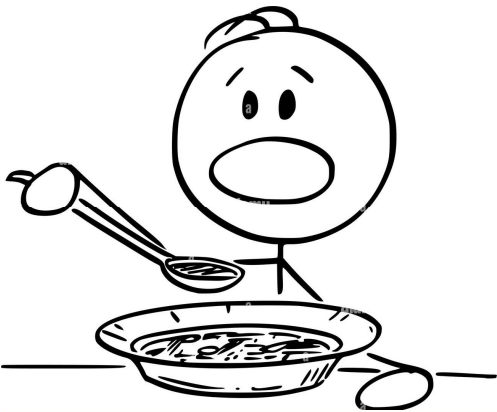


BESZERZÉSI MÓDOK



Példák a laboratóriumba érkezett mintákból

I. Ételmérgezés gombás ételtől



Nem megfelelően elkészített nagy őzlábgomba



Macrolepiota procera

14 eset, 32 érintett személy

**Ehető gomba nem ehető állapotban
5 eset, 7 érintett személy**

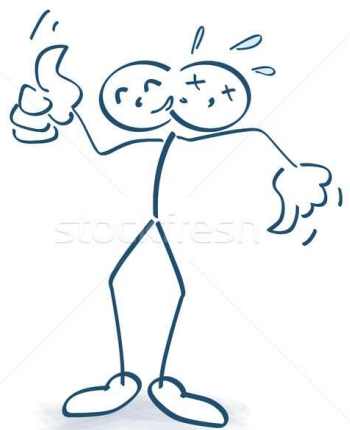


Romlott gombás étel



Példák a laboratóriumba érkezett mintákból

II. Rövid lappangási idejű gombamérgezések



15 perc-3 óra lappangási idő



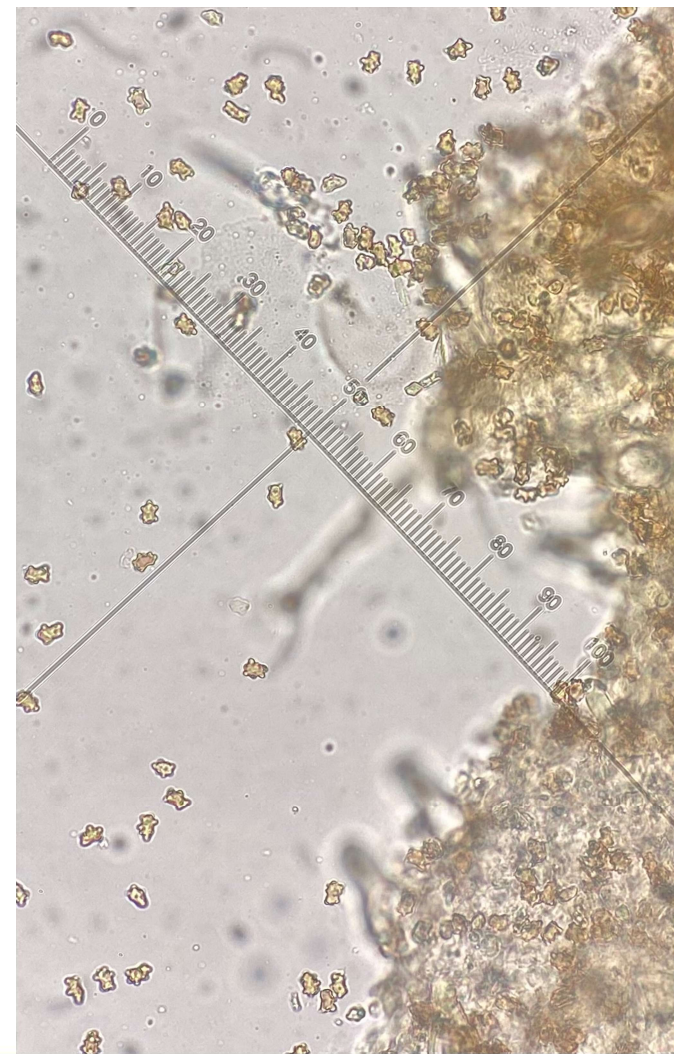
Rövid lappangási idejű gombamérgezések kiemelt esetei

Gombafaj	Méreganyag	Tünetek	Esetszám	Érintett fő
<i>Inocybe sp.</i> (susulyka faj) <i>Clitocybe rivulosa</i> (mezei tölcsérgomba), <i>Clitocybe sp.</i> (tölcsérgomba faj)	Muszkarin	Verejtékezés, nyáladás,könnyezés (hányás, hasmenés)	4	5+1 kutya
<i>Amanita muscaria</i> (légyölő galóca)	iboténsav, muszcimol, muszkazon, muszkarin	Izomgyengeség, eufória	1	1
<i>Amanita pantherina</i> (párducgalóca)	iboténsav, muszcimol, muszkazon	Hallucináció, dühkitörések, őrjöngés, eszméletvesztés	1	2
<i>Agaricus xanthodermus</i> (karbolszagú csiperke)	Fenol, diazo-, és hydrazinvegyület	Hányás, hasmenés, tartós gombaundor	11	26
<i>Omphalotus olearius</i> (világító tölcsérgomba)	Illudin	Hányás, hamenés	9	22
<i>Entoloma sinuatum</i> (nagy döggomba)	vinilglicin, kolin, muszkarin	Hányás, hasmenés, fejfájás	45	96

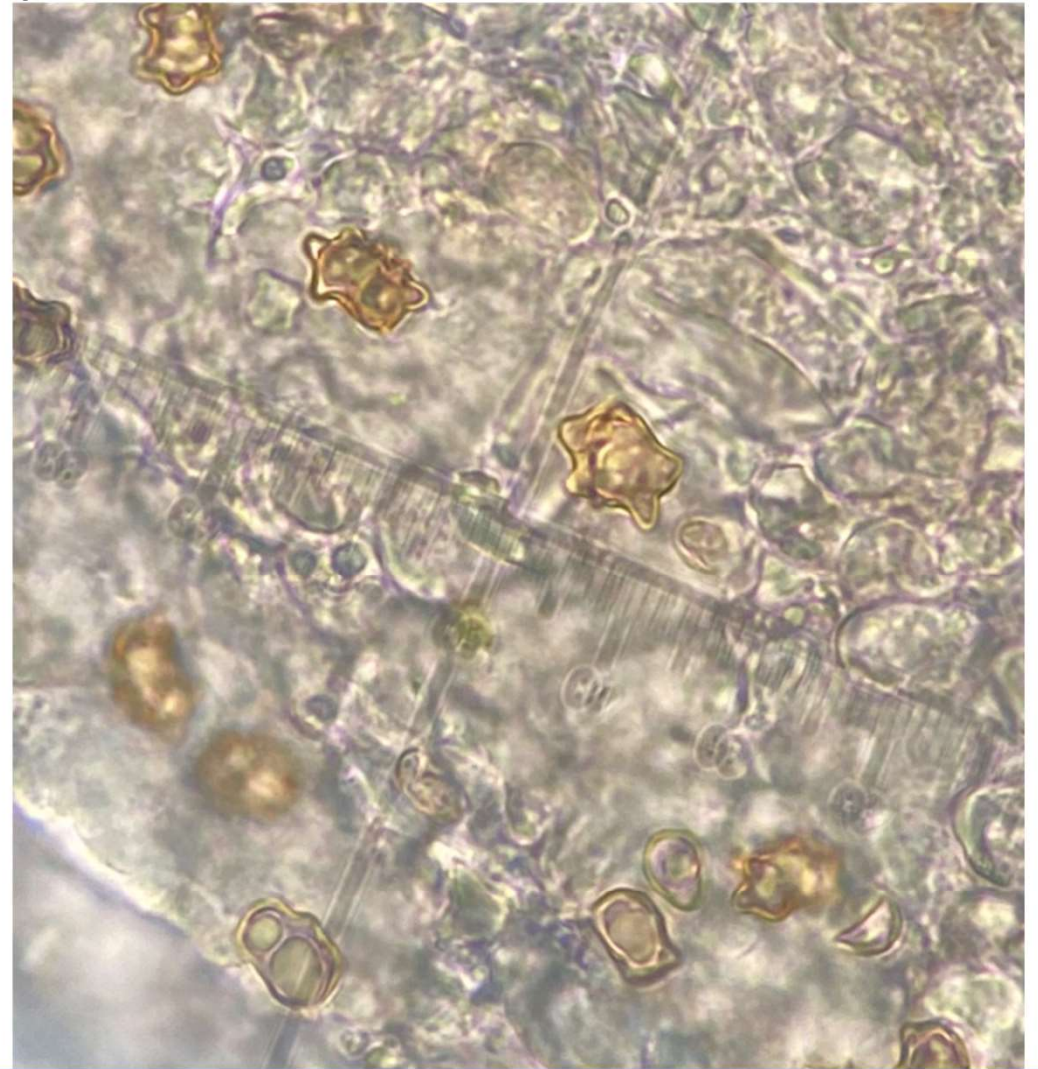
Mezei tölcsérgomba



Susulyka faj



Susulyka faj



Légyölő galóca



Rántott párduglóca



Rántott karbolszagú csiperke







Íz a fénykép egy bejegyzésből
szórmar k.

Bejegyzés megtekintése



...

2

4

Tetszik

Hozzászólás

Szeretném Natlám kérdezni ez milyen
gomba?

Tetszik Válasz 23 ó. Módosítva

Rökagomba
könnyen összetéveszthető a
világító lócsér gombával

Tetszik Válasz 9 ó.

...h köszönöm szépen

😊

Tetszik Válasz 0 ó.

Válasz írása...

Hozzászólás írása...



Világító tölcsérgomba



Világító tölcsérgomba



Világító tölcsérgomba hőkezelés után



Világító tölcsérgomba



Nagy döggomba világító tölcsérgombával



Nagy döggomba világító tölcsérgombával és karbolszagú csiperkével



Nagy döggomba nyersen



Nagy döggomba rántva



Nagy döggomba hagymásan

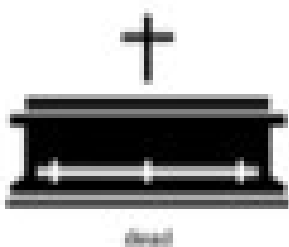


Nagy döggomba tollas csirkedarabokkal



Példák a laboratóriumba érkezett mintákból

III. Hosszú lappangási idejű gombamérgezések



6-24 óra lappangási idő



Súlyos gombamérgezési esetek kiemelése

Gombafaj	Esetszám	Érintett fő
<i>Amanita phalloides</i> (gyilkos galóca) <i>Lepiota brunneoincarnata</i> (húsbarnás őzlábgomba) <i>L. subincarnata</i> (rózsás őzlábgomba)	6	8 fő + 1 kutya
<i>Amanita sp.</i> (galóca faj) <i>Lepiota sp.</i> (őzlábgomba faj) • Gyilkos galóca típusú mérgezés gyanú	5 (5/5 esetben igazolták a kórházak ELISA teszttel)	12

Gyilkos galóca mérgezés Egerben



Gyilkos galóca



Gyilkos galóca



Galóca faj szalonnával, nokedlivel, túróval összesütve



66

Amanitin ELISA tesztet végeztek az országban

Minden olyan esetben, amikor nem áll rendelkezésre gombaazonosításhoz szükséges minta, a kórházak ELISA tesztel tudják megerősíteni vagy kizárni a gyilkos galóca típusú mérgezést.

27

pozitív eredmény

Szent László
43 mérés, 13
pozitív

Kaposi Mór
16 mérés, 12
pozitív

Jósa András
7 mérés, 2 pozitív

Évzáró eset

december 11-én az egyik zalaegerszegi étteremben 22 fő fogyasztott kereskedelemben vásárolt csiperkegombából készült levest. Ezt követően 17 főnél jelentkezett hányással, hasmenéssel járó tünet. Az érintettek közül 12 fő részesült kórházi ápolásban, az egészségügyi intézményt azonban már valamennyien elhagvhatták. 2024. dec. 12.



Többen megbetegedtek szerdán az egyik zalaegerszegi étteremben elfogyasztott menütől, valószínűleg a gombalevestől.



Index.hu

<https://index.hu/belfold/2024/12/17/zalaegerszeg-...>

Nagy döggomba okozta a múlt heti zalaegerszegi ...

2024. dec. 17. — Nagy döggomba okozta a múlt heti zalaegerszegi ételmérgezéseket
- Tizennégy ember került kórházba.



444

<https://444.hu/belfold>

Nagy döggomba okozta a zalaegerszegi ételmérgezést

2024. dec. 16. — Nagy döggomba okozta azt a múlt heti ételmérgezést
Zalaegerszegen, ami során tizennégyen kerültek kórházba, írja a Zsol.hu.



Index.hu

<https://index.hu/belfold/2024/12/12/zalaegerszeg-...>

Tizennégy ember került kórházba ételmérgezés miatt ...

2024. dec. 12. — Tizennégy ember került kórházba ételmérgezés miatt Zalaegerszegen -
Gombaleves okozta a rosszullétet, a Nébih munkatársai vizsgálatot ...



ZAOL

<https://www.zaol.hu/helyi-kozelet/2024/12/etelmer...>

Ételmérgezés, hivatalos: ez a gomba okozta a mérgezést a ...

2024. dec. 16. — Hányás, hasmenés volt a fő tünet, gyomormosáson is átesetek
többen. Ételmérgezés A nagy döggomba okozta a zalaegerszegi ételmérgezést.
Fotó: ...



Telex

<https://telex.hu/Belfold>

Tucatnyian kerültek kórházba Zalaegerszegen, a ...

2024. dec. 12. — Többen rosszul lettek az egyik zalaegerszegi étteremben szerdán elfogyasztott menü
után, írja a Zsol. Az éjszakai órákig tucatnyi páciens ...



SONLINE

<https://www.sonline.hu/gombaleves-etelmergezes-zala>

Gombaleves szedte áldozatait, ételmérgezés Zalában

2024. dec. 13. — Felbolygatta a város lakosságát az egyik zalaegerszegi
étteremben történt ételmérgezés. Többen is kórházba kerültek, feltehetően a
gombaleves ...

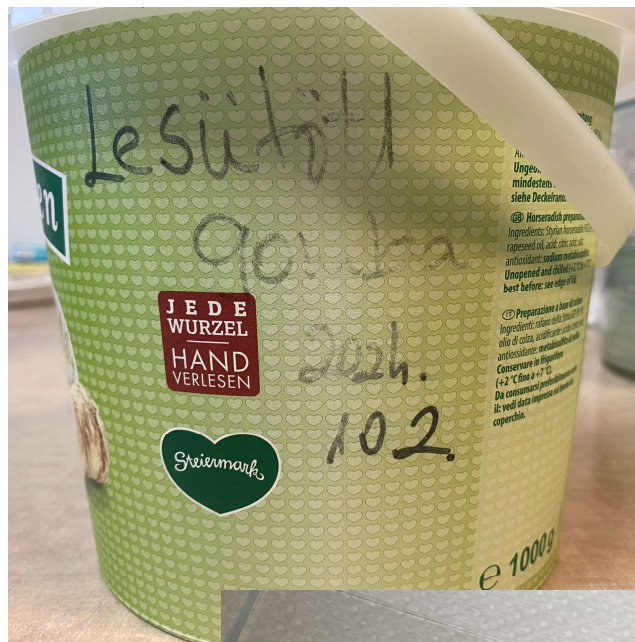


Évzáró eset: nagy döggomba mérgezés egy zalaegerszegi étteremben

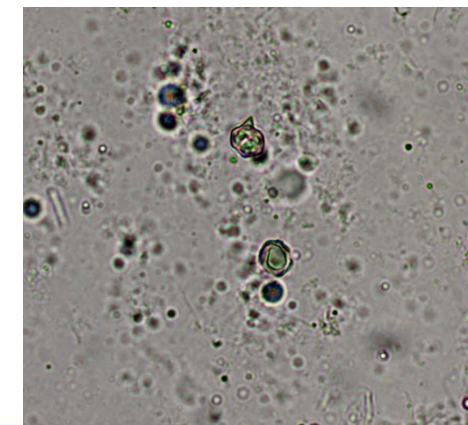
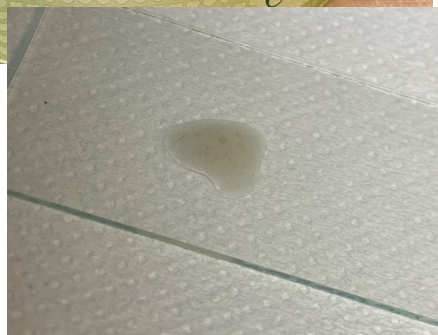
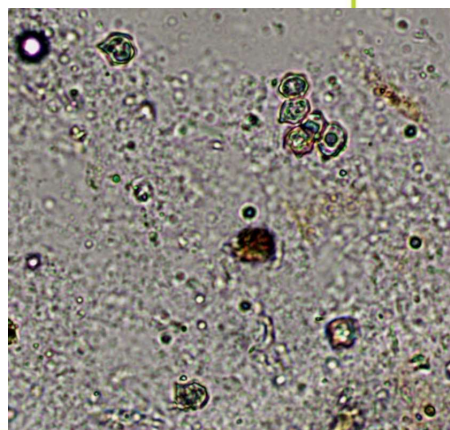
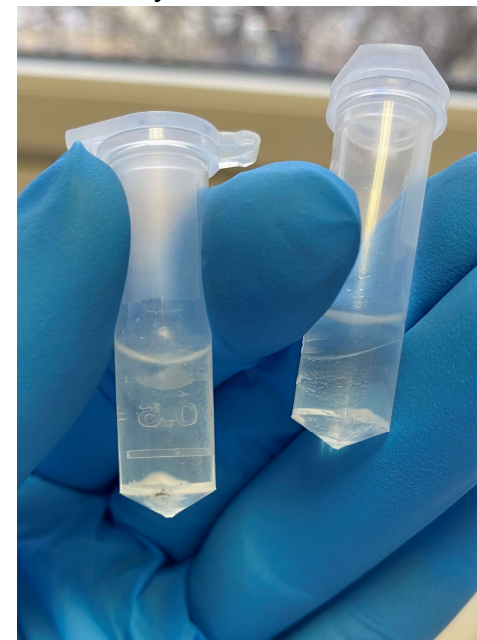
2024.12.12.
Zalaegerszegi Szent
Rafael Kórházból
ételmérgezés gyanú

2.helyszíni vizsgálat: feliratozott vödör
2024.12.16.

1. helyszíni vizsgálat, számlával
igazolt vásárolt gomba
2024.12.12.



A lecentrifugált
mosófolyadék a vödörrel



nébih

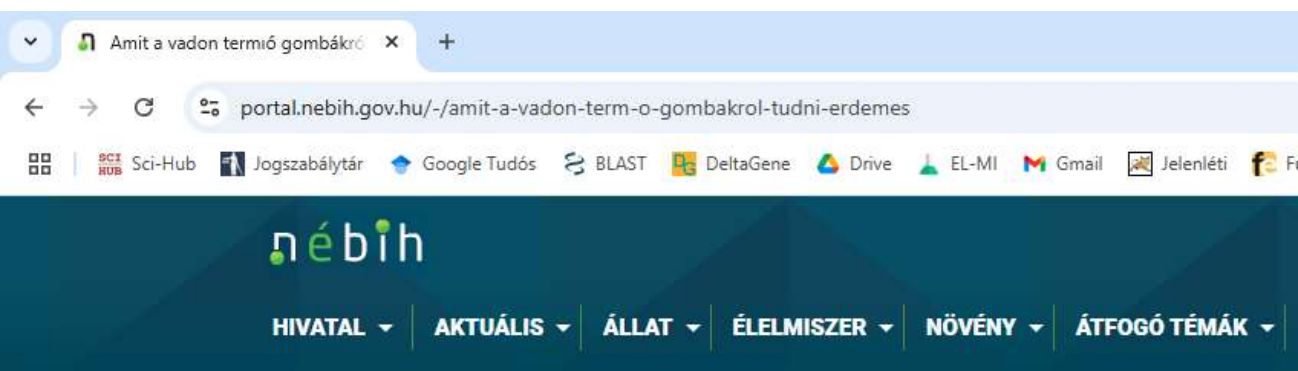
7 embertől érkezett gyomormosó folyadék és hányadék, ebből mind a 7 ember mintájából kimutatható volt a nagy döggomba.

Évtizedek óta az első esemény vendéglátáshoz köthetően! Élelmiszerlánc-felügyeleti bírság: 1.125.000 Ft.



A gombamérgezések megelőzhetőek!!

- Ismeretek eljuttatása a gombakedvelőkhöz
- Szakellenőri vizsgálat fontosságának a tudatosítása
- A gombás ételek megfelelő elkészítése, tárolása



Amit a vadon termő gombákról tudni érdemes



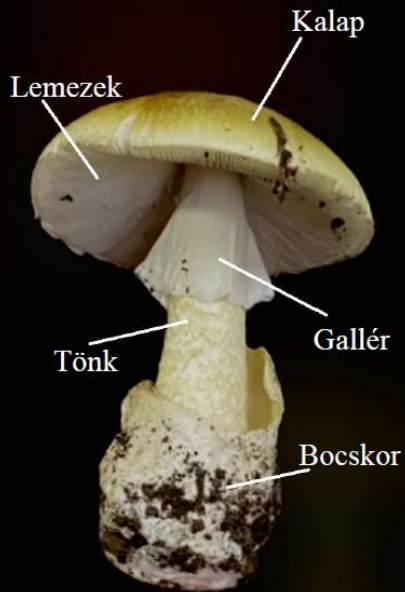
A természetjárók kirándulásaik, túráik során szinte egész évben, főleg tavasszal és ősszel gyakran találkoznak az erdőkben a vadon termő gombákkal, és gyűjtik azokat. A lakosság jelentős része táplálkozása változatosabbá tételére szedi a kalapos gombát. Összetételük alapján értékes élelmiszernek is tekinthetjük azokat, de nehéz emészthetőségük miatt önállóan nem juthatnak jelentős szerephez táplálkozásunkban. Ezek a természetben előforduló, sokak által az „erdő húsnak” nevezett élelmiszerek azonban nem veszélytelenek. A hozzá nem értés esetén súlyos, esetenként halálos mérgezéseket okozhatnak. Nincsenek olyan általános megkülönböztető jelek,

Cikk: <https://portal.nebih.gov.hu/-/amit-a-vadon-term-o-gombakrol-tudni-erdemes>

Gombapárok:

<https://portal.nebih.gov.hu/documents/10182/1075812293/Gombaparok+-+a+leggyakoribb+eheto+es+a+hozza+hasonlo+mergezo+gombafajok+2024.pdf>

Gombapárok: egy mérgező gombafaj és a hozzá hasonló ehető gombafaj összehasonlítása



GYILKOS GALÓCA *Amanita phalloides* **HALÁLOSAN MÉRGEZŐ**

Fotó: Baróti Anasztázia

Kalapja: halvány vagy élénk olív-, sárgás- vagy barnászöldes, felülete gyakran finoman benőtten, sugarasan szálas, többnyire csupasz, ritkán nagyobb, fehérés vélum maradványokkal díszített.

Lemezei fehérék, sűrűn állók.

Tönk: fehérés vagy zöldes, gyakran kígyóbőrszerűen mintázott.

Bocskor: a tönk alján helyezkedik el, fehér, nagyméretű, bő.

Gallér: fehér, lelógó.

Szaga különösen idősebb korban feltűnően édeskés.

201

A gyilkos galóca részletes bemutatása fiattaltól előregedett koráig.



FENYVES SISAKGOMBA *Galerina marginata* **HALÁLOSAN MÉRGEZŐ**

Fotó: Császárné Erdélyi Katalin

Kalapja 1-5 cm, kúpos, domború, majd kiterülő, okkersárga, sárgásbarna, fahéjbarna. Felülete sima, áttetszően bordás. Tönk hengeres, üreges, felül világosbarna, lefelé rozsdabarna, felületét fehérés szálacskák borítják, gallérja vékony, többé-kevésbé mülékony, barnás színű. Kora ősztől novemberig, fenyőtuskókon, ritkán lombos fák korhadékán, egyenként vagy csoportosan növe, nem gyakori gombafaj.

IZLETES TOKEGOMBA *Kuehneromyces mutabilis* **EHETŐ**

Fotó: Császárné Erdélyi Katalin

Kalapja 2-8 cm, domború, később kiterülő, sárgásbarna, fahéjbarna, közepe világosabb sárgás, okkeres színű, felülete lecsupaszkodó. Lemezek sűrűn állók, keskenyek, fiatalon okkersárgák, később rozsdabarna színűek. Tönk idősebb korban üreges, sárgásbarna színű, mülékony barnás színű gallérja alatt finom, elálló, barnás színű pikkelyekkel díszített. Áprilistól októberig, főleg lombos fák tuskóin nagy csokrokban növe, nem ritka gombafaj.



A mérgező és a hozzá hasonló ehető gombafaj bemutatása 47 dián keresztül.

Köszönöm a figyelmet! 😊

